

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції**

**Мукачево
13-14 травня 2021 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «12» травня 2021 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 13-14 травня 2021 р., Мукачево / Ред.кол. : Т.Д.Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2021. – 572 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми розвитку сфери обслуговування, туризму та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ГУТІЙ А., ЛАЛАК Н. В. До проблеми формування у здобувачів початкової освіти ключових та предметних компетентностей	61
ДЕКЕТ Д. М., КУЗЬМА-КАЧУР М.І. Екскурсія як одна з форм краєзнавчої роботи з учнями початкової школи	63
ДОБОШ О. М., ГОЛИК М.М. Самоосвітня компетентність як педагогічна проблема .	65
ДОБОШ О. М., ДРАБИК У.В. Понятійний і сутнісний зміст контролю й аналізу як функцій управління закладом освіти	67
ДОБОШ О. М. Організація партнерства сім'ї та закладу дошкільної освіти в сучасних умовах	69
ДОБОШ О. М., РУСИН В.І. Наставництво як один із шляхів оптимізації процесу професійної адаптації молодих вихователів ЗДО	72
ДОБОШ О. М., СЕКЕРЕШ Е.В. Професійна компетентність магістрів з дошкільної освіти: аналіз поняття	74
ДОБОШ О. М., СТЕЦЬ А.М. Моніторинг власної професійної діяльності фахівців дошкільної освіти як наукова проблема	76
ДОКТОР К. О., ГРАБ М. В., ПАВЛИК М. А. До проблеми формування математичної компетентності майбутніх учителів початкових класів	78
ДОЧИНЕЦЬ Г.Д., ЧЕКАН О.І. Особливості розвитку емоційної сфери дітей старшого дошкільного віку	80
ДУБОВИЧ М.А., ЧЕКАН О.І. Сенсорний розвиток дошкільників із порушеннями мовлення	83
ДЬОРДЬ К. М., ПИНЗЕНИК О. М. Сутність та структура управлінської культури керівника закладу дошкільної освіти	85
ЖУКОВ І. С., КУШНІР І.І. Забезпечення ефективності інноваційної діяльності у вітчизняних організаціях на основі зарубіжного досвіду	87
КАЛІЙ І. Я. Інклюзивна освіта як сучасний соціально-педагогічний феномен.....	89
КАРЕЛШКОВА Я.С., ФЕНЧАК Л.М. Педагогічна освіта XXI століття: тенденції та перспективи	91
КАРТАШОВА Л.А., ГУШТАН Т.М. Професійний розвиток учителів початкової школи у системі методичної роботи як управлінська проблема	92
КАС'ЯНЕНКО О.М., МОНДИК Т.М. Раннє виявлення і основні напрями профілактики мовленнєвих порушень в перші роки життя дитини	94
КАС'ЯНЕНКО О.М., ПІЧКАР А.В. Сутність та особливості становлення професійної культури майбутнього вихователя	96
КВАК О.О., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Технологія розвитку критичного мислення на уроках в початковій школі	98
КИРЛИК Д. І., МАЙБОРОДА І. Е. Українська народна іграшка як засіб розвитку та національного виховання молодших школярів	100
КОБАЛЬ В.І., ВОВЧОК М.В. Шляхи вдосконалення управління закладом освіти у контексті гендерної політики	102
КОБАЛЬ В.І., КЛІМОВА В.Є. Шляхи соціального становлення особистості молодшого школяра у навчальній діяльності	105
КОБАЛЬ В.І., МИСКО М.І. Стиль взаємодії керівника та підлеглих у закладах освіти: постановка проблеми	107
КОБАЛЬ В.І., ОПРИШ Б.М. Управління розвитком психолого-педагогічної компетентності класного керівника	109
КОБАЛЬ В.І., ТОВТ В.В. Особливості індивідуальної роботи з учнями початкової школи з девіантною поведінкою	111
КОЗЬМА А.А., ТОМАШЕВСЬКА М.О. Теоретичні основи виховання гуманної поведінки у дітей дошкільного віку	113

Література

1. Изотова Є.І. Індивідуалізація професійної діяльності педагогів і психологів і її вплив на соціалізацію молодших школярів. *Психологія і школа*. 2010. №1. С. 24-39.
2. Андреева Г.М. Соціальна психологія : підручник. М.,2003. 229 с.
3. Волк Н.В. Соціалізація молодших школярів в умовах Нової української школи. *На урок* : вебсайт. URL: <https://naurok.com.ua/socializaciya-molodshih-shkolyariv-v-umovah-novo-ukra-nsko-shkoli-41356.html>
4. Концептуальні засади змісту діяльності класного керівника. *Вісник освіти*. 1991. №8. С. 19-23.
5. Психолого-педагогічні умови особистісного зростання і соціалізації дітей : монографія / за ред. Т.Д.Марцінковської. 2002. 346 с.

УДК 37.06:37.091.113:37.07:005.95(143.2)

КОБАЛЬ В.І., МИСКО М.І.,
Мукачівський державний університет

СТИЛЬ ВЗАЄМОДІЇ КЕРІВНИКА ТА ПІДЛЕГЛИХ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Якісна освіта сього дня розглядається як важливий показник життя, економічного зростання, інструмент досягнення соціальної і культурної гармонії. В умовах реформування системи освіти у суспільстві змінюється її значення, розширюється розуміння змісту і ролі управлінської діяльності менеджера закладу освіти і його стилю взаємодії з підлеглими.

У розрізі зазначеного, актуальною постає проблема професійних компетентностей керівника закладу освіти з проблеми взаємодії, стилів керівництва, управління цим процесом, попередження та/або вирішення управлінської проблеми узвзаємодії керівника та підлеглих.

Стиль взаємодії керівника і підлеглих у закладі освіти вивчали такі вчені, як В. Сластіонін, В. Петрук, В. Коваленко, Є. Андрієнко, І. Назарова, О. Асмолов та ін. У своїх працях досліджували проблему розвитку професійних компетенцій працівників Л. Сергєєва, Г. Назаренкова, М. Д'яченко та інші.

Науково доведено, що ефективність будь-якої організації залежить від стилю управління командою, який розкриває особисті якості керівника. Тому для підвищення ефективності роботи закладу освіти необхідно звернутися до особистості керівника, його компетентностей, якостей, рівня фаховості. Ефективним лідером є той, хто на етапі реалізації тієї чи іншої функції управління демонструє лише позитивні особистісні якості, використовуючи для цього ефективні принципи та методи взаємодії з командою. Розвиток та вдосконалення особистісних якостей керівників, зміна стилю керівництва може підвищити ефективність роботи навчального закладу.

Вивчаючи і вдосконалюючи проблему стилю взаємодії керівника і підлеглих слід враховувати закономірності та принципи їх взаємодії у закладах освіти.

Існує закономірність яка передбачає, що управління в тому разі буде ефективним, якщо воно буде здійснюватися в інтересах людей. Вона вимагає, щоб управління було не лише професійним, але також й демократичним.

Демократизація управління передбачає: інновації в структурах управління; залучення великої кількості працівників до управління шляхом створення колегіальних і дорадчих органів управління; використання принципу децентралізації управління.

Демократизація управління ґрунтується на таких відносинах між керівником та підлеглими, коли дії управлінця викликають позитивну реакцію і відповідь [1, с. 44].

Отже, оволодіння методами демократизації допоможе підвищити ефективність педагогічної та управлінської діяльності. Методи та прийоми демократизації дадуть змогу успішно вирішувати різні проблеми особистісного плану, навчитися володіти собою, займатися саморозвитком, визначати та формулювати чіткі особисті цілі та цінності, доцільно використовувати час. Запровадження елементів менеджменту буде сприяти процесу демократизації й гуманізації життя колективів закладу освіти, а також ефективному управлінню закладом освіти, його колективами [2].

У подальшому, для дослідження проблеми вдосконалення стилів взаємодії керівника закладу освіти і підлеглих, ми поставили собі за мету – теоретичне обґрунтування та розробка методичних порад щодо покращення стилю взаємодії керівника та підлеглих у закладах освіти як управлінської проблеми.

Для досягнення зазначеної мети визначено такі завдання дослідження:

- розкрити особливості закладу освіти як системи взаємодії керівника та підлеглих;
- схарактеризувати сутність та структуру стилів взаємодії керівника та підлеглих в закладах освіти;
- описати особливості використання системного підходу до взаємодії керівника та підлеглих у закладі освіти;
- розробити методичні рекомендації щодо шляхів удосконалення стилю взаємодії керівника та підлеглих у закладі освіти.

Вирішення проблем взаємодії керівника та підлеглих в системі освіти в Україні на рівні закладу освіти вбачаємо в демократизації управління школою, розвитку учнівського самоврядування, впровадженні ефективної системи громадського самоврядування, використання державно-громадського підходу до управління закладом освіти.

Література

1. З досвіду управлінської та методичної роботи. Збірник матеріалів до підсумкової колегії. М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Інститут інноваційних технологій і змісту освіти»; [відп. за вип. Т. О. Пушкарьова]. Росток, 2006. 140 с.
2. Демократична школа: практичний посібник [Електронний ресурс] : [Всеукраїнська програма освіти для демократичного громадянства]. URL: <http://ukr.theewc.org/ua>

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>